

7225X

Södermanland

V. Vingåkers sn

Lundström, Johannes. 1934.

MLM:s fågel. 19. 24 Höstarbete.
Frösken. och malning. (fm.)

12 H. 4 =

7225

1. Höstarbetet tröskt i malm, i Westravångaker.
Skördt i hösttidt, kallt, anti då va mickte te görä
ve Larsmessä, värreäg säddes s. antidit mä vete
dä skulle antingen säis förmiddän unner nymä-
eller ettermiddän i nedan, messämersrägen säd-
des daga före messämerna, den rägen blannäs
mä korn ä vicker, den skars te grönfor i Augu-
sti eller törkäs på hersär, te vinterfor, sen veste
dä rägen te tekommäne äv, mä bonngubba roö
sej eller värbräska, feck drenga dikä träde, ä
pigo hackä tövva, dä bägä arbete geck mä beting,
mä gubba luftä på sej vadi uti ä säg över ägo
dä kunne pigo bli lite ämklappä, kvinnes vin
ä säng hör ju ihop. Den tionde Augusti skulle
gamlä rägen säis äm dä inte va sänt äv säi
dä feck nyrägen, rengnä dä sjusäväre, sä kunne
rägen jä stä uti te dä vart gröna mattar ä
länn, dä vart dä orsmessä kroken, ä pörte feck

ULMA 7225. J. Lundström. 1934
SDM. V. VINGÅKER
Frgl. M 24

2. Höstarbete trösk och mala i Westravingsåker.
Lån å ettas äpp te torkån så di feck te så å te
brö, utsåe torkås på stuggälve, men te mala
torkås i bakungen å på förslagen, såa kastås
i bläst så angna bläste där de mestå, annars
va där inte så kinrut, där å angner i brö di
fasnar inte i enu på dej, svarte husfålle där,
di feck ätå å tigå, blommar hungen barå i tån-
pen, blir där tictiger vinter, där ska sås på sirtå,
änn där någe ska bli, den sår sent sår får
berstå tomme, å tuggå u mun, nestå är. Göte
skulle röjås å brennås i neba där brann där
bette, men skulle sås må nyråg, den pilla sej
bette äpp imilla stena å röttra, men der vart
allri fullrepa ass, Reskaper skulle i skub in
nå jul, skam är den sår huddle herra, å plog
utå i jul, där rättmå, å där vart fort röte i helven
stog ploget hengå utå. Väå där däliger sköret.

ULMA 7225. J. Lundström. 1934
SDM. V. VINGÅKER
Frgl. M 24

3. Leder och bruk i Vestravångaker.

Jerusalemens skomakäre cū uti cū gār, dā cū best te
ha plogen i slidro stū. Den sām geck miche
cū drev i stugo, feck hetā Jerusalemens skomakä
re, nu kāmmer Jerusalemens skomakäre drivā-
nes, kōrs en sām drevosse. Brāgen skulle lig
gū lengi i halmen dā tärkū han, i halmen
cū stog sej bette, te scielden skreftās dā, cū sen
slagtrōsktes te malū, alt etter sām dā geck cū,
skulle någo stālās sū skulle dā görās på lösten
innā rågen vart sū turr, dā nyjole skulle
hvarā te yul, cū halas brö. Havren trōsktes
te advent, dā va lite havre, cū halmen
behödes cū krita, ingū stager feck
hōrās i advent, etter tyogenda kmitbör-
gās rågtrōskern, den skulle varā slut
te varfördan, te di storā yulbaka slogs
råg ur cū mardes, sū dā reekte te Fåsk.

Godml.

V. Vångaker

Ulma acc.

7225

J. Lundström

1934

ULMA 7225. J. Lundström. 1934

SDM. V. VINGÅKER

Frgl. M 24

4. Tröskning ä mada i Westravångåker.
Orsmessä då va för de mestä nyöleslut
dä kalläs Orsmessä kroken, nu får en he
ngä leppen på kroken (besmaskkroken)
dä feck di köpö punvis av lindat, eller
mot ersättning, länä ur socken magas^{ne}
20 öre för sockenbo, 30 öre utsocknä va
prise te länä e tunnä råg, på närä män
är, Skam är den säm inte hadde havern
slagtröskter adventen, sen skulle inget buller
höras från logen, äm inte havern hann nä
te advent, så feck han liggä te etter nyöer eller
tyngendan. imilla yub ä nyöer, togs inget arbe
te fram, dä va ve inburi ä vatten så dä rec
kte över nyöer, dä helsä di på väncrä ä
skötte djura, ingen feck tv iett arbete en kvell,
dä skulle di få furtig i herna, säm va säclan
Allä slager skulle tistnä te Vårferdan, ingä hercläs

ULMA 7225 J. Lundström. 1934
SDM. V. VINGÅKER
Frgl. M 24

5. Tröskan förr i Westravingsåker.
aftår feck då tröskas, etter hersmäb, skulle
allt vara löst, då gick tröskära äpp klocka två
i tröskte ve ljus i löcktä, men på Söndäskvella
tröskte råddane på gamla logar, men di känd
allri på tackten, tog nån i darran vart därtöst.
Den sän slog slaga först i logkista skulle först
få in skörden te nestä, äs, då va hru te få
slutä tröskä först, då vart då inget salomä
skörden te äres, smörgäs ä en stäv sup
skulle tröskära ha innä di gick te logen.
Huses fälk börgä två eller tre, lejkära klack
fyra, barn ve tälv ärs älder feck följa tackten
fast då lät, clask clask, när di slutä va huve på
sne, ä kunne inte hålläs rett, då va ett hårdt
arbeto, och påpassligt, sä en inte dengde
slaga i huve, ä verst te bytä hann, sä inte
då merketes på tackten, då va inte allä sän

ULMA 7225. J. Lundström. 1934
SDM. V. VINGÅKER
Frgl. M 24

6. Tröskern föro i Westravångäker,
kunne lärä den kånsta, i början slog di sej på
armboga så di häppä ä skrek, då sa di arä,
armboga stöten, ä enklingä särga, ä svär mä
dä präster men går snart över, på alla herr-
gårdar hade di ett stört hus te torkä rägbänna
i säm skulle tröskäs te utsäe ä te melä, en stän-
ung elläs i te säa vart tär, en stän loge slag-
tröskte di säa på, huse kalläs Rico, på 1890-
tade revs Lärstämälms, torkriä ä sälldes te Gros-
shandläre Höler, i hjertä äv Vingäkers sam-
helle tronär ho nu, men förskönär, men plas-
sen der ho stog får nog i alla tider betä
bärt ve rico. En da feck fyra dagsverks på-
brär, gå ät logen ä slagtröskä, di va inte vanä
ve te slä fyra, dä brä trasslä, ingen tackt
vart dä Spektor Flydbom sprang ut te logen
ä skrek, hur (Fan) dä ä trösker nū dä ä sä

ULMA 7225. J. Lundström. 1934

SDM. V. VINGÅKER

Fgl. M 24

7. Slagtröskan i Westravångäker.

Hurra skeller åt ätt. När du di tröskte bjös då
på brenvin te allä mäla, ä imilla mäla bjös bren-
vin u flaska der var äen, tog en klunk, då va dä epp-
len te tetugg sä into ruse skulle gå åt huve, ä di vart
oregeligä, ochugligä te tröskä, flaska ä epplen va äen
kärg te häns när dä behövdes, ospråke va, svett ä
skit ska dä löcktä äv en arbetäre, när dä vart
dager äm mäna, sleektes ljusstumpen i löckta ä
dä åt di frukost, kvinfolkä säm into kunne eller
behövede, skada skötä kritra ä hörä dä m te vatten
mä ungas hjälp te motä. Gladde di lejkär tröskte
di helä dagen men tog puststunnen, mä di tog klunkä
u flaskä, ä när dä va baltä på e sä sä vundes be-
ä på arä sä, bäna breddes ut jämt mä ässa mot
varann, ä storena åt balka, ingen mat las ner i
sä, men när di käm te tredje varve littede på
verpelu, dä vart dä kalas i storstuga, nu feck själva

ULMA 7225 J. Lundström. 1934
SDM. V. VINGÅKER
Fogl. M 24

Se Rinty, värpall

8. Slagtröskan i Westravångäker.

dukä fram smör brö ost, nu va dä slut mä tröskäsä
lengi dä fans en dräpe i kuttlingen, ä dä söjs ä dä äts,
allt i matväg va iorning, di säg i galve hur fort dä
le, te han häm i dagen, dä va han säm upphöll
hägen te stäv. När allt va sluttröskt bjös tröskära på ett
slutkalas, men barä på dä säm hjert te dä togs
ett ärlit rus. Kräppkaker ä horngrins gröt, hörde te slutka-
lase, gröten kalläs helgrinsgröt, dä va slutkalase på tröskä.
Den säm slog slagbullen i logkista sist, feck bestä bull
kalas, ett hallstop brenvin. Den bonno säm inte bestär
riktit kalläs snällhunn, den ville ingen hjälpa, rättor
fällo hjälpan sprengä u säva, rett äten äm hinn tart.
Snärn spar, men traen tart. Dä ska tröskäs mä
tackt, ä inte mä dask, dä ska gå säm när en stäv
mä bägä herra i tackt på knän ä bröst, stackärs
flicker, stackärs päjkär, sä lärde di gamla barna,
sä ska dä läta på logen, allä bullär lika härt.

9. Slagtrösken i Westravängåker

Slaga sa då en tröskte, klup, klup, va di tre, då fatt
täs en då fattäs en, snösäcke, snösäcke. Rågen ä tiggare
i dräse, ä herre i skeppa. Korne, herren ä tiggarn släss,
likä mücke angner ä korn. Trösk inte tomme då reter
du tämten, äv nettra tröskte tämten, den feck ingen
störä, han kunne into tackten barä trasslä, rädläne kun-
ne allri kämme på tackten, då slagtröskte barä på gam-
lä loggård, men feck inte störäs eller sejas någo ät då
feck di en sinkadus så di for runt flere slag. På en
gammel logo ve vägen i Solbergä by, tröskte då vår
natt så lengi då trösktes på dagen, då hördes barä te
minutte, ä börgäs i skimminga äm kvella, men förstä
di kom på tackten trasslä då, men gick nä ä tog i
loggdärra, då vart då töst tvert. Sen revs logen ä ställes
på en annre plass, sen hördes into slaga mer. Rädläne
täv inte ät di enrär någo, nitt trivs då into nå, men
ä skä ha sin bestemdä plass, annärs, sejer då te.

ULMA 725. J. Lundström. 1934

SDM. V. VINGÅKER

Frgl. M 24

10. Slagtröskan i Westravångäker.

Te yub stells ut en kappe så cit tämten, ci ett fat gröt
mä serap på, ci e träski, citite (sägel) savel i en
kräng, annars kvart tämten arger, ci gjorde illa
för husbonnä fälke, va alt näti på märr, ci kapp
pen tommer, då va alt gätt ci väb på järn ci
tämten beläten, då va då löcka mä lä falkä fä.
I sästingen sattes stib, så ingen kunne skem-
mä, men fans libast, motä då sä nicke säkrä
re. Ett människoben länt från Hörgjärn va de
bestä för di säm villo stjälä, bene kann dä
di käm inte dä förn bene tagis dä, men
tvort skulle bene leggas på sin plass på Hörgjär
Äm ett kvin fälk häser i kvarsecka bliv mjöl
drigäro, mer mjöl ci better, öser ho i utsä sä
recker dä better, då ci velsingnelse mä alt
säm ett kvin fälk gör, förstä ho tar i kok
steva så vill dä rinnä över, sä ett kvin fälk.

ULMA 7225. J. Lundström. 1934
SDM. V. VINGÅKER
Fgl. M 24

11. Secler och tro i Westravångäker.

Lellä cillri i näth, slä cillri i mä sälle, dä
förstär inget, en drevug sa engäng när han
feck ertsä to middä, dä säm vill följä sä följ,
när han tog sta mä skia ävug i ertfate, närä
är etter va drevugen gifter, ä kam ä ville köpā
lito ertes, bonn tog mä ävugä skopa i ertläri
ä sa, dä säm vill följä sä följ, drevugen gick, han
kände igen sej. Slaga skulle hengäs på rettä
spika ve därra, ingen feck röra dä, dä va
inte bra, kvasten skulle ha sin plass, ä tävo
gjordä är trä säm va själ vestr liknä gaff-
lä, di skulle ha sin plass, annärs kvart dä ett
stän på logen, ett kvinfall skulle stengä tog
därra, när di gick ifrä logen, skulldärra, sku-
le ett kvinfall stengä sä vart dä mer sävel mä
hö allä hösträn säm satt ut, skulle ha stäppä
in, annärs feck kritra tannverk när di üt

ULMA 7225. J. Lundström. 1934
SDM. V. VINGÅKER
Frgl. M 24

12. Seleder och bruk vid malning i Westravångäker.
Kvarnarna secka ska ligga med knuten framåt
annars kan de bli olöckta med märklåken.
Jultärda ska ske innan Lusiö, men i dim-
mern ska ingen mala, de ska kvarnarna vara
tösta, de är så mycket uti å far i luften, å kärin-
ga kunne förstöra både kvarn å mård, de va
hinna i taga å hjerte te dra så de mardes
varnt, å mjölo brann ihop i klumpar i sea-
ka. I dimern, feck inget höras hem, från lader
i skogsengen, å inget från skogen rus eller ve
de feck en Orma te husa, alt verke te bygg-
ge skulle fellas i ny annars cit masken ayv
ått ingen ve feck huggas i nedra, den brann
into, brava fräste, å kälå, å spraka. En tiggare
gubbe ljös kvart te slagtröskå så skulle han få
maten, han slog e stunn sen sa han de ger into
brö bättre heppen å secken, kraka får ja på flecken.

ULMA 7225. J. Lundström. 1934
SDM. V. VINGÅKER
Frgl. M 24